

INFORME TRIMESTRAL DE CONJUNTURA LABORAL

MONOGRÀFIC. 3T 2011

La regulació d'ocupació al Baix Llobregat

Què és la regulació d'ocupació.

Els **expedients de regulació d'ocupació (ERO)** són mesures administratives que presenten les empreses o els representants legals dels treballadors per sol·licitar la suspensió o l'extinció de les relacions laborals o la reducció de jornada per causes econòmiques, tècniques, organitzatives, de producció, de força major, o per extinció de la personalitat jurídica de l'empresa.

Els ERO per tant, poden ser de **tres tipus**:

- **Rescissió** de la relació laboral, que significa l'extinció de contractes de treball o acomiadament col·lectiu.
- **Suspensió** de la relació laboral, que es dona quan es suspenen alguns contractes de treball durant un període de dies determinat.
- **Reducció** de la jornada laboral, que significa reduir el temps de jornada de treball entre un 10% i un 70%.

L'anàlisi dels ERO és rellevant perquè permet aproximar-se a la situació de les relacions laborals en el mercat de treball i és un indicador més del clima econòmic del moment. En aquest monogràfic es veurà quina ha estat l'evolució d'aquesta mesura administrativa a la comarca al llarg del temps, quina proporció representa cada tipus d'expedient sobre el total i quines són les activitats que s'han vist més afectades per la regulació d'ocupació, prestant especial èmfasi en el pes que aquestes suposen respecte el conjunt de Catalunya.

Evolució de la població afectada per expedients de regulació.

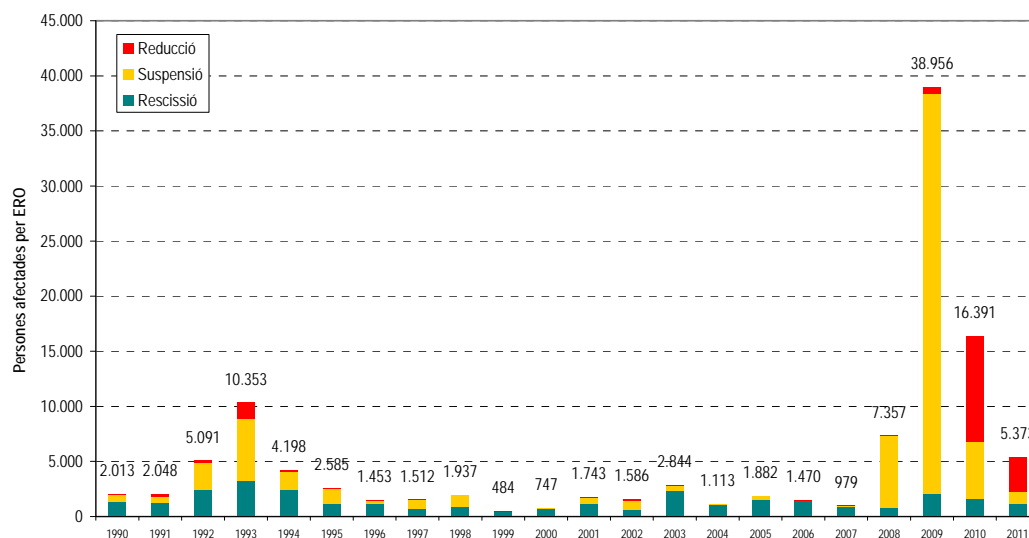
Són coneguts els efectes que ha provocat la crisi econòmica en l'ocupació, l'augment de l'atur, la disminució del nombre de nous contractes o l'extinció de contractes temporals. Els expedients de regulació d'ocupació no són mesures que hagin quedat a banda de la resta d'indicadors, experimentant un increment important en els darrers anys.

Des de l'any 2008 fins al tercer trimestre de 2011, el **nombre de persones afectades** per expedients de regulació a la comarca ha estat de 68.077, de les quals 49.007 (un 72%) van ser casos d'expedients de suspensió temporal de la relació laboral, 13.389 (un 20%) van ser reduccions de jornada, i 5.681 (un 8%) van significar l'extinció del contracte de treball.

Si s'observa la sèrie temporal de les persones afectades per ERO al Baix Llobregat es comprova l'augment significatiu dels treballadors i treballadores afectades per aquesta mesura en el període que va de 2008 a 2011, veient l'any 2009 com aquell en el qual més persones van passar per un procés de regulació d'ocupació. L'any 2011 (amb dades fins al mes de setembre) sembla que oferirà una disminució de les persones afectades en relació amb els anys anteriors.

Pel que fa al **tipus d'expedients** autoritzats, com ja s'ha vist, la suspensió del contracte laboral acostuma a ser la mesura més utilitzada, tot i que en aquest aspecte cal esmentar l'augment l'any 2010 dels casos de persones afectades per reducció de jornada com a conseqüència d'un canvi metodològic a l'hora de comptabilitzar determinats tipus d'expedients que van passar de considerar-se suspensió de la relació laboral a reducció de jornada.¹

Evolució de la regulació d'ocupació per tipus d'expedient. Baix Llobregat. 1990-2011

Font: OC-BL, a partir de les dades del Departament d'Empresa i d'Ocupació

Les dades de 2011 són de gener a setembre

Població afectada per regulació d'ocupació a la comarca segons activitat econòmica en el context català.

El 66% de les persones afectades per un expedient de regulació d'ocupació entre els anys 2009 i 2010 a la comarca treballava en la fabricació de vehicles de motor. Alhora, activitats relacionades com ara la fabricació de productes metàl·lics, o de cautxú i plàstic, foren les altres activitats que afectaren a més treballadors al Baix Llobregat. El **predomini del sector automobilístic** en les dades d'expedients de regulació ja s'observava en el període 2004-2008 quan representava més del 45% de les persones afectades per un ERO a la comarca.

Activitats amb major nombre de persones afectades en el període 2009-2010

	n	%
29- Vehicles de motor, remolcs i semiremolcs	36.689	66,3
25- Productes metàl·lics, exc. maquinària	2.705	4,9
22- Cautxú i plàstic	1.841	3,3
46- Comerç engròs, exc. vehicles motor	1.609	2,9
28- Maquinària i equips ncaa	1.544	2,8

Font: OC-BL, a partir de les dades del Departament d'Empresa i Ocupació

Es veu així com la regulació d'ocupació durant 2009 i 2010 va afectar sobretot a activitats industrials, i fonamentalment a la fabricació de vehicles de motor, de maquinària i equips, i activitats industrials

¹ Arran del Reial decret llei 10/2010, queden afectats els conceptes de suspensió i reducció de jornada laboral. A partir d'aquest moment, la reducció d'entre el 10% i el 70% es pot computar sobre la base de la jornada diària, setmanal, mensual o anual. Per tant, a partir d'aquesta data únicament es comptabilitza com a suspensió quan es suspèn l'activitat del total de la jornada ordinària de dies complets consecutius. Per exemple, la reducció de la jornada laboral d'un dia a la setmana abans del Reial decret es comptabilitzava com a suspensió de jornada, i després del Reial decret com a reducció de la mateixa. Això afecta a la interpretació de les sèries temporals de dades.

relacionades. L'activitat de serveis que va tenir un major nombre de persones afectades per ERO va ser el comerç a l'engròs.

El fet que siguin activitats industrials les que concentren el major nombre de persones afectades respon, d'una banda, al pes que encara mantenen aquestes activitats al Baix Llobregat i, d'una altra, al fet que la mesura de la regulació d'ocupació s'acostuma a aplicar sobre treballadors/es que ocupen llocs "estructurals" a les empreses afectades, per tant les dades no recullen les extincions de contractes temporals d'obra i servei que es puguin haver donat en empreses auxiliars o en altres sectors com per exemple la construcció, amb una temporalitat considerable i que han patit una forta pèrdua de llocs de treball, però no a través de procediments extintius de regulació (Martínez, 2009).² També cal afegir que no totes les empreses poden accedir a aquesta mesura, fet pel qual molts acomiadaments o processos de suspensió de contracte no passen per aquesta via.³

Les persones afectades per un ERO entre els anys 2009 i 2010 a la comarca van significar el **27% del conjunt de les persones afectades per un ERO a Catalunya**. Per activitats econòmiques, les activitats associatives, la fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs o l'activitat a les seues centrals i consultoria empresarial són les activitats que tenen més pes sobre el total català per cada activitat (més del 50%).

Activitats amb un major pes sobre el conjunt de Catalunya de persones afectades per un ERO

	Pes BL/CAT. Període 2009-2010	Persones afectades Baix Llobregat	Persones afectades Catalunya
94- Activitats associatives	83,1	418	503
29- Vehicles de motor, remolcs i semiremolcs	58,0	36.689	63.237
70- Seus centrals i consultoria empresarial	52,9	277	524
51- Transport aeri	42,0	50	119
45- Venda i reparació de vehicles motor	30,9	595	1.924
33- Reparació i instal·lació de maquinària	29,9	688	2.300
49- Transport terrestre i per canonades	29,8	681	2.287
82- Activitats administratives d'oficina	26,0	109	420
52- Emmagatzematge i afins al transport	24,3	1.158	4.765
69- Activitats jurídiques i de comptabilitat	23,8	146	614
96- Altres activitats de serveis personals	20,9	43	206

Font: OC-BL, a partir de les dades del Departament d'Empresa i Ocupació

Un altre afegit a l'anàlisi és considerar els ERO en funció de les activitats econòmiques segons el seu **nivell tecnològic i de coneixement**, per tal de veure quin tipus d'activitats s'han vist més afectades per la regulació d'ocupació.

En aquest sentit, pel que fa a la **indústria** es veu com el 84% de les persones afectades per un ERO al Baix Llobregat treballaven en empreses d'activitats de tecnologia alta i mitjana-alta. Això és lògic si es té en compte que la fabricació de vehicles de motor, l'activitat que ha patit més el fenomen de la regulació, es troba en aquesta categoria.

² Martínez, Daniel (2009). "L'impacte de la crisi econòmica sobre l'ocupació a Catalunya", dins *Anuari sociolaboral de la UGT de Catalunya 2008*.

³ No és procedent la tramitació d'un expedient d'acomiadament col·lectiu en empreses de menys de 6 treballadors, o en les de 6 o més treballadors quan no es superi un determinat percentatge del total de la plantilla. En aquests casos els acomiadaments segueixen el procediment previst a l'article 53 de l'Estatut dels treballadors, d'extinció per causes objectives.

En el cas dels **serveis**, en canvi, són les activitats no basades en el coneixement les que presenten una major proporció (80%) de persones entre les afectades per expedients de regulació d'ocupació respecte a les activitats terciàries que sí estan basades en el coneixement.

Persones afectades per ERO segons nivell tecnològic i de coneixement de l'activitat econòmica de l'empresa. Baix Llobregat 2009-2010

	n	%
Agricultura	0	-
Construcció	395	-
INDÚSTRIA		
Activitats de tecnologia alta i mitjana-alta	40.450	84,1
Activitats de tecnologia baixa i mitjana-baixa	7.612	15,8
Activitats no contemplades	15	0
TOTAL INDÚSTRIA	48.077	100
SERVEIS		
Activitats basades en el coneixement	1.433	20,8
Activitats no basades en el coneixement	5.442	79,2
Activitats no contemplades	0	0
TOTAL SERVEIS	6.875	100

Font: OC-BL, a partir de les dades del Departament d'Empresa i Ocupació